

निसर्गावर युजेनिक्स

युजेनिक्सच्या इतिहासाचे संक्षिप्त तात्विक विहंगावलोकन, आज नाझी होलोकॉस्ट आणि युजेनिक्सची मुळे.

१६ डिसेंबर, २०२४ वर मुद्रित केले

GMO वादविवाद
युजेनिक्स वर एक गंभीर दृष्टीकोन

सामग्री सारणी (TOC)

१. निसर्गावर युजेनिक्स

 मुख्यतः नफ्याच्या हेतूने चालविलेली एक दिशाहीन सराव

१.१. एक छोटा परिचय

 Richard Dawkins: “युजेनिक्स नैतिकदृष्ट्या खेदजनक आहे”

१.२. युजेनिक्स म्हणजे काय?

 Francis Galton आणि डार्विनचा उत्क्रांती सिद्धांत

 विज्ञानाचा विस्तार

 विज्ञानाच्या उत्क्रांतीबद्दल तत्त्वज्ञ Friedrich Nietzsche

२. इनब्रीडिंगचे सार

 “गुह्वार मध्ये डोके चिकटविणे”

 अमेरिकेतील गायी प्रजननामुळे जवळजवळ नामशेष झाल्या आहेत

३. युजेनिक्सचा इतिहास

३.१. जागतिक स्तरावर विद्यापीठांद्वारे समर्थित

 होलोकॉस्ट विद्वान Ernst Klee: मानसोपचारासाठी नाझींची गरज होती

३.२. मानसोपचार: युजेनिक्सचा पाळणा

 पहिल्या युजेनिक्स काँग्रेसचे फ्लायर मानसोपचाराशी जोडलेले आहे

 मानसोपचारतज्ज्ञ Peter R. Breggin: मानसोपचारामुळे होलोकॉस्ट झाला

 मानसोपचारतज्ज्ञ Frederic Wertham: मानसोपचारतज्ज्ञांना वॉरंटची गरज नव्हती

 हिटलरचे “मीन कॅम्फ” हे मानसोपचार पाठ्यपुस्तकांच्या टोनशी जुळते

४. विज्ञानाची मुक्ती

४.१. युनिफॉर्मिटेरिनिझम: युजेनिक्सच्या मागे असलेले मत

 तत्वज्ञानी William James सत्याच्या स्वरूपावर

४.२. जीवनासाठी मार्गदर्शक तत्त्व म्हणून विज्ञान?

 तत्वज्ञानी David Hume विज्ञान आणि मूल्यांवर

५. युजेनिक्स आज

 पत्रकार Eric Lichtblau: 10,000 उच्च दर्जाचे नाझी यूएस मध्ये स्थलांतरित झाले

 टॉक शो होस्ट Wayne Allyn Root

 न्यूयॉर्क टाइम्स स्तंभलेखक Natasha Lennard

ॡ.१. गर्भरुी नलवड

■ चीनने "युशेंगला" आलिंगन दले (优生)

🧬 युजेनलक्स 2.0: मुले नलवडणे

ॡ. 🌿 नलसर्गरुचे संरक्षण

🛡 नलसर्गरुचे रक्षण कोण करणार?

निसर्गावर युजेनिक्स

म ल्टी-ट्रिलियन डॉलर सिंथेटिक बायोलॉजी उद्योग प्राणी आणि वनस्पतींना पदार्थांच्या निरर्थक बंडलमध्ये कमी करते जे कॉर्पोरेट हितसंबंधांसाठी “अधिक चांगले केले” जाऊ शकते. हा घटवादी दृष्टिकोन मूलभूतपणे निसर्ग आणि मानवी अस्तित्वाचा पाया बिघडवतो.

जीवनाचा पाया खोलवर बदलणाऱ्या प्रथांचा सामना करताना, तात्विक जबाबदारीने सराव करण्यापूर्वी बुद्धीचा वापर करावा. केवळ कॉर्पोरेशनच्या अल्प-मुदतीच्या आर्थिक हेतूंद्वारे चालविल्या जाणाऱ्या अशा दूरगामी हस्तक्षेपांना तत्त्वज्ञानाने दिशाहीन होऊ देणे हे बेजबाबदारपणाचे आहे.

The Economist मधील सिंथेटिक बायोलॉजी बद्दल पत्रकारितेच्या विशेषाने याचे वर्णन एक दिशाहीन सराव म्हणून केले आहे:

रीप्रोग्रामिंग निसर्ग (सिंथेटिक जीवशास्त्र) अत्यंत गुंतागुंतीचे आहे, कोणत्याही हेतूने किंवा मार्गदर्शनाशिवाय विकसित झाले आहे. परंतु जर तुम्ही निसर्गाचे संश्लेषण करू शकलात तर, चांगल्या प्रकारे परिभाषित मानक भागांसह, अभियांत्रिकी दृष्टीकोनासाठी जीवन अधिक उपयुक्त असे काहीतरी बनू शकते.

The Economist (रीडिझाइनिंग लाइफ, 6 एप्रिल 2019)

सजीव हे केवळ “चांगल्या प्रकारे परिभाषित केलेल्या मानक भागांचे” संग्रह आहेत ज्यावर विज्ञान “अभियांत्रिकी दृष्टीकोन म्हणून प्रभुत्व मिळवू” शकते ही कल्पना अनेक तात्विक कारणांमुळे गंभीरपणे सदोष आहे.

हा लेख एक कट्टर विश्वास कसा दर्शवेल - विशेषतः, तत्त्वज्ञानाशिवाय वैज्ञानिक तथ्ये वैध आहेत ही कल्पना, किंवा एकरूपतावादावरील विश्वास - मूलभूत अधोरेखित सिंथेटिक जीवशास्त्र आणि “निसर्गावरील युजेनिक्सची” व्यापक संकल्पना.

अध्याय ४.[^] मध्ये हे दाखवून दिले आहे की युजेनिक्सचा उदय एका शतकानुशतके जुन्या विज्ञान-मुक्तीच्या चळवळीतून झाला आहे जो विज्ञानाला नैतिक मर्यादांपासून मुक्त करण्याचा

प्रयत्न करतो जेणेकरून विज्ञान स्वतःचा स्वामी बनू शकेल - तत्त्वज्ञानापासून स्वतंत्र - आणि “**अनैतिकरित्या प्रगती करू शकेल**” .

आम्ही युजेनिक्सच्या इतिहासाचे (अध्याय ३.[^]), नाझी होलोकॉस्टमधील त्याची भूमिका (अध्याय ३.२.[^]), आणि त्याचे आधुनिक अभिव्यक्ती (धडा ५.[^]) यांचे संक्षिप्त तात्विक विहंगावलोकन प्रदान करू. शेवटी, हे तात्विक शोध हे प्रकट करते की युजेनिक्स, त्याच्या मूळ भागामध्ये, इनब्रीडिंगच्या सारावर कसे राहतात, जे ∞ वेळेत कमकुवतपणा आणि घातक समस्यांचे संचय म्हणून ओळखले जाते.

एक छोटा परिचय

अलिकडच्या वर्षात युजेनिक्स हा एक उदयोन्मुख विषय आहे. 2019 मध्ये, 11,000 हून अधिक शास्त्रज्ञांच्या गटाने असा युक्तिवाद केला की जगाची लोकसंख्या कमी करण्यासाठी युजेनिक्सचा वापर केला जाऊ शकतो.

(2020) युजेनिक्स वादविवाद संपला नाही - परंतु आपण अशा लोकांपासून सावध असले पाहिजे जे दावा करतात की ते जगाची लोकसंख्या कमी करू शकते

यूके सरकारचे सल्लागार अँड्र्यू सविस्की यांनी अलीकडेच युजेनिक्सला समर्थन देणाऱ्या टिप्पण्यांबद्दल राजीनामा दिला. त्याच वेळी, उत्क्रांतीवादी जीवशास्त्रज्ञ रिचर्ड डॉकिन्स - जे त्यांच्या 'द सेल्फिश जीन' या पुस्तकासाठी प्रसिद्ध आहेत - जेव्हा त्यांनी ट्विट केले की युजेनिक्स नैतिकदृष्ट्या खेदजनक असले तरी ते “कार्य करेल”, तेव्हा वाद निर्माण झाला.

स्रोत: [Phys.org](https://www.phys.org) (पीडीएफ बँकअप)

(2020) युजेनिक्स ट्रेडिंग आहे. एक समस्या आहे.

जागतिक लोकसंख्या कमी करण्याचा कोणताही प्रयत्न पुनरुत्पादक न्यायावर भर दिला पाहिजे.

स्रोत: [वॉशिंग्टन पोस्ट](https://www.washingtonpost.com) (पीडीएफ बँकअप)

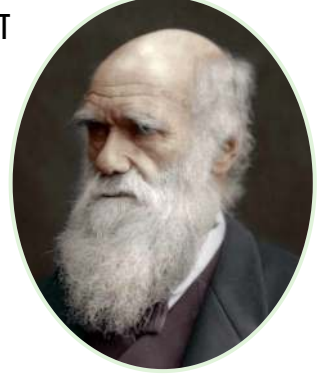
उत्क्रांतीवादी जीवशास्त्रज्ञ **Richard Dawkins** — ज्यांना त्यांच्या *The Selfish Gene* या पुस्तकासाठी प्रसिद्ध आहे — युजेनिक्स नैतिकदृष्ट्या निंदनीय असले तरी ते “कार्य करेल” असे ट्विट केल्यावर वाद निर्माण झाला.

स्रोत: [Twitter](https://twitter.com/RichardDawkins) वर Richard Dawkins

युजेनिक्स म्हणजे काय?

युजेनिक्सचा उगम **Charles Darwin** च्या उत्क्रांती सिद्धांतातून झाला आहे.

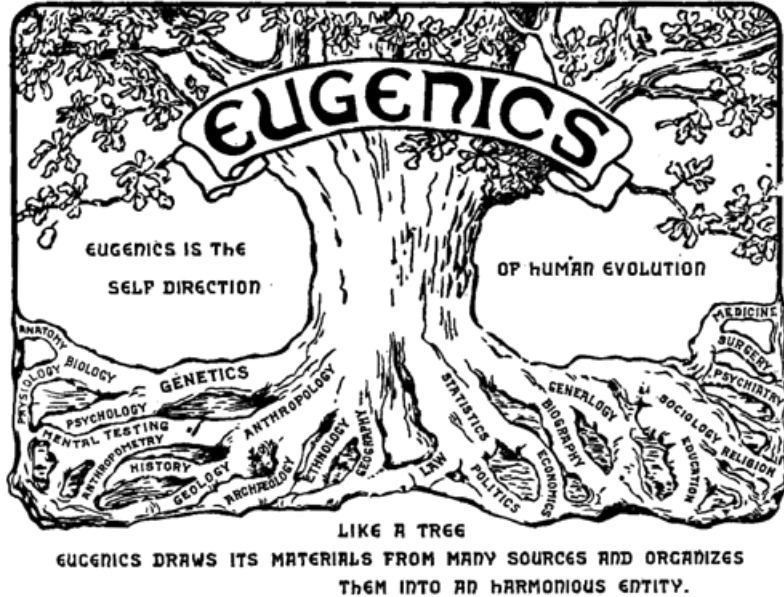

Francis Galton, Charles Darwin चा चुलत भाऊ, 1883 मध्ये “युजेनिक्स” हा शब्द तयार करण्याचे श्रेय जाते आणि त्यांनी डार्विनच्या उत्क्रांती सिद्धांतावर आधारित संकल्पना विकसित केली.

चीनमध्ये, 1930 च्या दशकात **Pan Guangdan** ला चिनी युजेनिक्स, “युशेंग” (优生) च्या विकासाचे श्रेय दिले जाते. Pan Guangdan ने कोलंबिया विद्यापीठात **Charles Benedict Davenport**, प्रख्यात अमेरिकन युजेनिस्ट कडून युजेनिक प्रशिक्षण घेतले.

1912 मध्ये लंडनमध्ये स्थापन झालेल्या युजेनिक्स काँग्रेसचा मूळ लोगो खालीलप्रमाणे युजेनिक्सचे वर्णन करतो:

“युजेनिक्स ही मानवी उत्क्रांतीची स्वयं दिशा आहे. एखाद्या झाडाप्रमाणे, युजेनिक्स त्याचे साहित्य अनेक स्रोतांमधून काढते आणि त्यांना एक सुसंवादी अस्तित्वात व्यवस्थित करते.”

युजेनिक्सची विचारधारा ही उत्क्रांतीवर नियंत्रण मिळवण्याच्या आणि वैज्ञानिकदृष्ट्या प्रभुत्व मिळवण्याच्या मानवतेच्या चुकीच्या प्रयत्नाचा कळस दर्शवते. तथापि, ही संकल्पना एकाकीपणे

अस्तित्वात नाही. त्याऐवजी, ते विज्ञान म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या व्यापक आणि अधिक खोलवर रुजलेल्या तात्विक भूमिकेतून उदयास आले आहे - वैज्ञानिक हितसंबंधांनी मानवी नैतिक विचार आणि 🦋 इच्छाशक्तीची जागा घेतली पाहिजे असा विश्वास.

निर्णायकपणे, विज्ञानवादाचा उगम त्याहूनही जुन्या बौद्धिक चळवळीतून होतो: 'विज्ञान मुक्ती' चळवळ. हा शतकानुशतके जुना प्रयत्न विज्ञानाला तत्त्वज्ञानाच्या बंधनातून मुक्त करण्याचा प्रयत्न करतो आणि त्याला स्वतःचा गुरु बनू देतो. तत्वज्ञानी Friedrich Nietzsche 1886 मध्ये चांगले आणि वाईटाच्या पलीकडे (अध्याय 6 – आम्ही विद्वान) मध्ये चपखलपणे निरीक्षण केले:

वैज्ञानिक माणसाच्या स्वातंत्र्याची घोषणा, त्याची तत्त्वज्ञानापासून मुक्ती, लोकशाही संघटना आणि अव्यवस्थितपणाच्या सूक्ष्म परिणामांपैकी एक आहे: विद्वान माणसाचा आत्म-गौरव आणि आत्म-अभिमानापणा आता सर्वत्र फुललेला आहे, आणि त्याच्या सर्वोत्तम वसंत ऋतु - याचा अर्थ असा नाही की या प्रकरणात स्व-स्तुतीचा वास गोड आहे. इथेही लोकांची अंतःप्रेरणा ओरडते, "सर्व स्वामींपासून स्वातंत्र्य!" आणि विज्ञानाने, सर्वात आनंदी परिणामांसह, धर्मशास्त्राचा प्रतिकार केल्यानंतर, ज्याची "हात-दासी" ती खूप लांब होती, आता ते तत्त्वज्ञानासाठी कायदे तयार करण्याचा आणि अविवेकीपणाने "मास्टर" ची भूमिका करण्याचा प्रस्ताव ठेवते. - मी काय म्हणतोय! स्वतःच्या खात्यावर फिलॉसॉफर खेळण्यासाठी.

वैज्ञानिक स्वायत्ततेची ही मोहीम एक धोकादायक प्रतिमान तयार करते जिथे विज्ञानाच्या हितांनाच तार्किकदृष्ट्या 'सर्वोच्च दर्जाच्या' दर्जा प्राप्त होतो. या मानसिकतेचे बाह्य प्रकटीकरण म्हणजे विज्ञानवाद, ज्यामुळे युजेनिक्स सारख्या विचारसरणीचा जन्म होतो.

युजेनिक्ससह, मानवतेला बाह्य, कथित वस्तुनिष्ठ वैज्ञानिक दृष्टिकोनातून समजल्याप्रमाणे "अंतिम स्थितीकडे" जाण्याची आकांक्षा आहे. हा दृष्टीकोन विविधतेकडे निसर्गाच्या अंतर्निहित प्रवृत्तीच्या अगदी विरोधात आहे, ज्यामुळे लवचिकता आणि सामर्थ्य वाढते.

प्रत्येकासाठी गोरे केस आणि निळे डोळे

युटोपिया

युजेनिक्स विरुद्ध “इनब्रीडिंग” युक्तिवाद

युजेनिक्स, त्याच्या मुळात, इनब्रीडिंगच्या सारावर राहतो, जे अशक्तपणा आणि घातक समस्या निर्माण करण्यासाठी ओळखले जाते.

“आयुष्याच्या वर उभं राहण्याचा प्रयत्न, जीवन म्हणून, एक अलंकारिक दगड बनतो जो ∞ काळाच्या अमर्याद महासागरात बुडतो.”

हे सखोल विधान युजेनिक्सच्या केंद्रस्थानी विरोधाभास अंतर्भूत करते. जेव्हा विज्ञान, त्याच्या मूळ ऐतिहासिक दृष्टीकोनासह, जीवन आणि उत्क्रांतीच्या मार्गदर्शक तत्वाच्या स्थितीत उंचावले जाते, तेव्हा मानवतेचे डोके स्वतःच्या गुह्यवारात चिकटवते. या स्व-संदर्भीय वळणामुळे प्रजननाशी साधर्म्य असलेली परिस्थिती निर्माण होते, जिथे जनुक पूल वाढत्या प्रमाणात मर्यादित आणि असुरक्षित बनतो.

विज्ञानाचे आउटपुट मूलभूतपणे ऐतिहासिक आहे, भूतकाळातील निरीक्षणे आणि डेटामध्ये रुजलेला दृष्टीकोन प्रदान करते. जेव्हा हे मागास-दिसणारे दृश्य भविष्यातील उत्क्रांतीचे मार्गदर्शन करण्यासाठी वापरले जाते, तेव्हा ते ∞ वेळोवेळी लवचिकता आणि सामर्थ्य यासाठी आवश्यक असलेल्या दूरदर्शी, नैतिकतेवर आधारित दृष्टीकोनासह एक चुकीचे संरेखन तयार करते.

लवचिकता आणि सामर्थ्य वाढवणाऱ्या नैसर्गिक उत्क्रांतीच्या विविधतेच्या शोधात असलेल्या प्रवृत्तींच्या उलट, युगानुयुगे काळाच्या अमर्याद महासागराच्या संदर्भात “आतील बाजूस” सरकतात. ही अंतर्बाह्य हालचाल एक मूलभूत सुटकेचा प्रयत्न, निसर्गाच्या मूलभूत अनिश्चिततेपासून एका गृहीत विशिष्ट अनुभवजन्य क्षेत्रात माघार घेण्याचे प्रतिनिधित्व करते. तथापि, ही माघार शेवटी आत्म-पराजय आहे, कारण ती मानवतेची दिशा 🌐 नैतिक भविष्याऐवजी भूतकाळाशी संरेखित करते.

युजेनिक्सचे प्रजनन-संबंधित परिणाम आधीच स्पष्ट आहेत. उदाहरणार्थ, यूएस गुरांच्या प्रजननामध्ये युजेनिक तत्वांचा वापर केल्याने अनुवांशिक विविधतेचे गंभीर नुकसान झाले आहे. यूएसएमध्ये 9 दशलक्ष गायी असताना, अनुवांशिक दृष्टीकोनातून, प्रभावीपणे फक्त 50 गायी जिवंत आहेत - युजेनिक्स ज्या प्रजाती 'सुधारण्याचे' उद्दिष्ट ठेवत आहे त्या प्रजातींना विरोधाभासाने कसे धोक्यात आणू शकते याचे एक स्पष्ट उदाहरण.

गायी आणि युजेनिक्स

युजेनिक्समुळे गंभीरपणे धोक्यात असलेल्या गायी

यूएसएमध्ये 9 दशलक्ष गायी असताना, अनुवांशिक दृष्टीकोनातून **केवळ 50 गायी जिवंत** आहेत कारण **युजेनिक्सच्या** स्वरूपामुळे प्रजननाच्या सारावर वास्तव्य आहे.

मूलभूतपणे, युजेनिक्स निश्चिततेच्या कट्टर गृहीतावर अवलंबून असते - *एकसमानतावादावरील* विश्वास. ४.१.[^] प्रकरणामध्ये पुढे शोधल्याप्रमाणे ही अन्यायकारक निश्चितता, वैज्ञानिकांना नैतिकतेच्या वर वैज्ञानिक स्वारस्य ठेवण्याची परवानगी देते. तथापि, ∞ काळाच्या अमर्याद व्याप्तीच्या पार्श्वभूमीवर, अशी निश्चितता केवळ चुकीची नाही तर संभाव्य आपत्तीजनक आहे.

शेवटी, स्वतः जीवन असताना जीवनाच्या वर उभे राहण्याचा प्रयत्न करून, युजेनिक्स एक स्वयं-संदर्भीय वळण तयार करते ज्यामुळे, प्रजननाप्रमाणे, सामर्थ्य आणि लवचिकता ऐवजी कमकुवतपणा जमा होतो.

ध डा ३ .

युजेनिक्सचा इतिहास

युजेनिक्स बहुतेकदा **नाझी जर्मनी** आणि त्याच्या वांशिक शुद्धीकरण धोरणांशी संबंधित असताना, विचारसरणीची मुळे इतिहासात खूप खोलवर पसरलेली आहेत, नाझी पक्षाची सुमारे एक शतक आधीपासून आहे. वैज्ञानिक इतिहासातील हा गडद अध्याय अनुवांशिक निवडीद्वारे “*मानवी सुधारणेचा*” पाठपुरावा केल्याने पाश्चात्य जगामध्ये व्यापक शैक्षणिक समर्थन कसे प्राप्त झाले हे दिसून येते.

युजेनिक्स चळवळ एका व्यापक दार्शनिक बदलातून उदयास आली: नैतिक मर्यादांपासून विज्ञानाची मुक्तता. शतकानुशतके वेग घेत असलेला हा बौद्धिक प्रवाह 19व्या शतकाच्या उत्तरार्धात आणि 20व्या शतकाच्या पूर्वार्धात एका गंभीर टप्प्यावर पोहोचला. नैतिकदृष्ट्या शंकास्पद पाया असूनही, जगभरातील विद्यापीठांनी युजेनिक्सला अभ्यासाचे कायदेशीर क्षेत्र म्हणून स्वीकारले.

युजेनिक धोरणांच्या अंमलबजावणीसाठी नैतिक तडजोडीची एक पातळी आवश्यक होती जी अनेकांना समेट करणे कठीण वाटले. यामुळे वैज्ञानिक समुदायामध्ये अस्पष्टता आणि फसवणूकीची संस्कृती निर्माण झाली, कारण संशोधक आणि धोरणकर्त्यांनी त्यांच्या विश्वासांना न्याय देण्यासाठी आणि अंमलात आणण्याचे मार्ग शोधले. या नैतिकदृष्ट्या निंदनीय कृत्ये

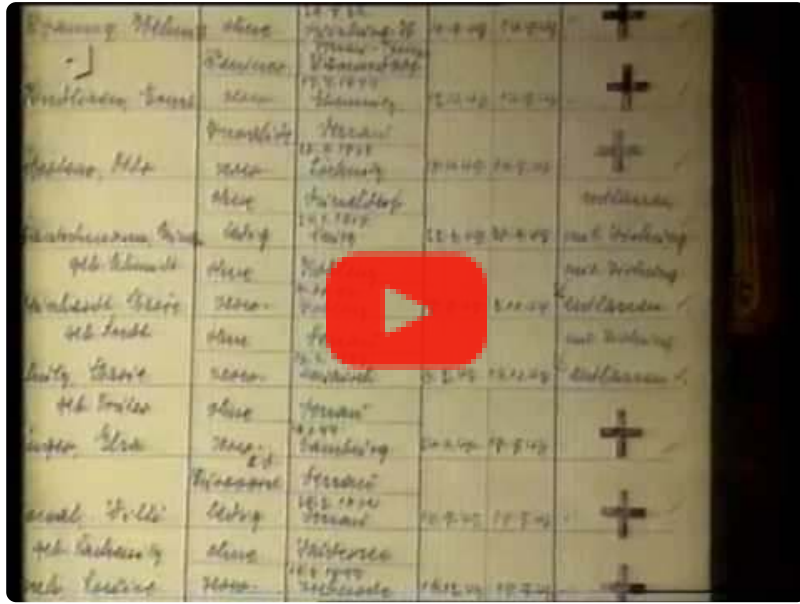
करण्यास इच्छुक असलेल्या व्यक्तींच्या मागणीने शेवटी नाझी जर्मनीसारख्या राजवटीच्या उदयाचा मार्ग मोकळा केला.

Ernst Klee, एक प्रसिद्ध जर्मन होलोकॉस्ट विद्वान, यांनी हे डायनॅमिक संक्षिप्तपणे कॅप्चर केले:

“नाझींना मानसोपचाराची गरज नव्हती, ती उलट होती, मानसोपचाराला नाझींची गरज होती.”

होलोकॉस्ट विद्वान अन्स्ट क्ली यांचा व्हिडिओ अहवाल.

“निदान करा आणि नष्ट करा”

(1938) जीवनाच्या अयोग्य जीवनाचा संहार (व्हर्निचतुंग लेबेन्सुनवर्टेन लेबेन्स)

स्रोत: मानसोपचार प्राध्यापक अल्फ्रेड होचे, बर्लिन विद्यापीठ

1907 पासून, युनायटेड स्टेट्स, कॅनडा, स्वित्झर्लंड, फिनलंड, नॉर्वे आणि स्वीडनसह अनेक पाश्चात्य राष्ट्रांनी प्रजननासाठी “अयोग्य” समजल्या जाणाऱ्या व्यक्तींना लक्ष्य करून युजेनिक्स-आधारित नसबंदी कार्यक्रम राबवण्यास सुरुवात केली, ज्यामुळे युजेनिक्सचा त्रासदायक जागतिक आलिंगन दिसून येतो.

1914 पासून, नाझी पक्षाच्या उदयाच्या पूर्ण दोन दशकांपूर्वी, जर्मन मानसोपचारशास्त्राने जाणूनबुजून उपासमार करून “जीवनासाठी अयोग्य” म्हणून वर्गीकृत रूग्णांचा पद्धतशीर संहार

सुरू केला, ही प्रथा 1949 पर्यंत कायम राहिली, अगदी थर्ड रीकच्या पतनापर्यंतही टिकून राहिली.

(1998) मनोचिकित्सा 1914-1949 मध्ये उपासमार करून इच्छामरण

स्त्रोत: सिमेंटिक स्कॉलर

“जीवन-अयोग्य” समजल्या जाणाऱ्या लोकांचा पद्धतशीर संहार आंतरराष्ट्रीय वैज्ञानिक समुदायाची माननीय शाखा म्हणून मानसोपचारातून नैसर्गिकरित्या विकसित झाला.

300,000 हून अधिक मनोरुग्णांच्या हत्येपासून सुरू झालेला **नाझी होलोकॉस्ट** चा मृत्यू शिबिर संहार कार्यक्रम ही एक वेगळी घटना नव्हती. उलट, अनेक दशकांपासून वैज्ञानिक समुदायामध्ये प्रचलित असलेल्या कल्पना आणि पद्धतींचा तो कळस होता.

नैतिकता आणि तात्विक छाननीपासून दूर गेल्यावर वैज्ञानिक प्रयत्न कशाप्रकारे आपत्तीजनक परिणामांना कारणीभूत ठरू शकतात, याचे हे इतिहास स्पष्ट स्मरणपत्र म्हणून काम करते. हे युजेनिक्सपासून **निसर्गाचे** रक्षण करण्याची मानवतेची गहन बौद्धिक जबाबदारी देखील अधोरेखित करते. युजेनिक्सचा दुःखद वारसा हे दाखवून देतो की जेव्हा आपण कमी वैज्ञानिक माध्यमांद्वारे जीवन “सुधारण्याचा” प्रयत्न करतो, तेव्हा आपण कोट्यवधी वर्षांपासून जीवनाची भरभराट होऊ देणाऱ्या विविधता आणि लवचिकतेचा पाया कमी करण्याचा धोका असतो.

पुढील भाग युजेनिक्सचा पाळणा म्हणून मानसोपचार शास्त्राच्या भूमिकेचा सखोल अभ्यास करेल, मानवी मनाच्या स्वरूपाविषयीच्या फील्डच्या मूलभूत गृहितकांमुळे युजेनिक विचारधारा रुजण्यासाठी आणि वाढण्यासाठी सुपीक जमीन कशी निर्माण झाली याचे परीक्षण केले जाईल.

ध डा ३ . २ .

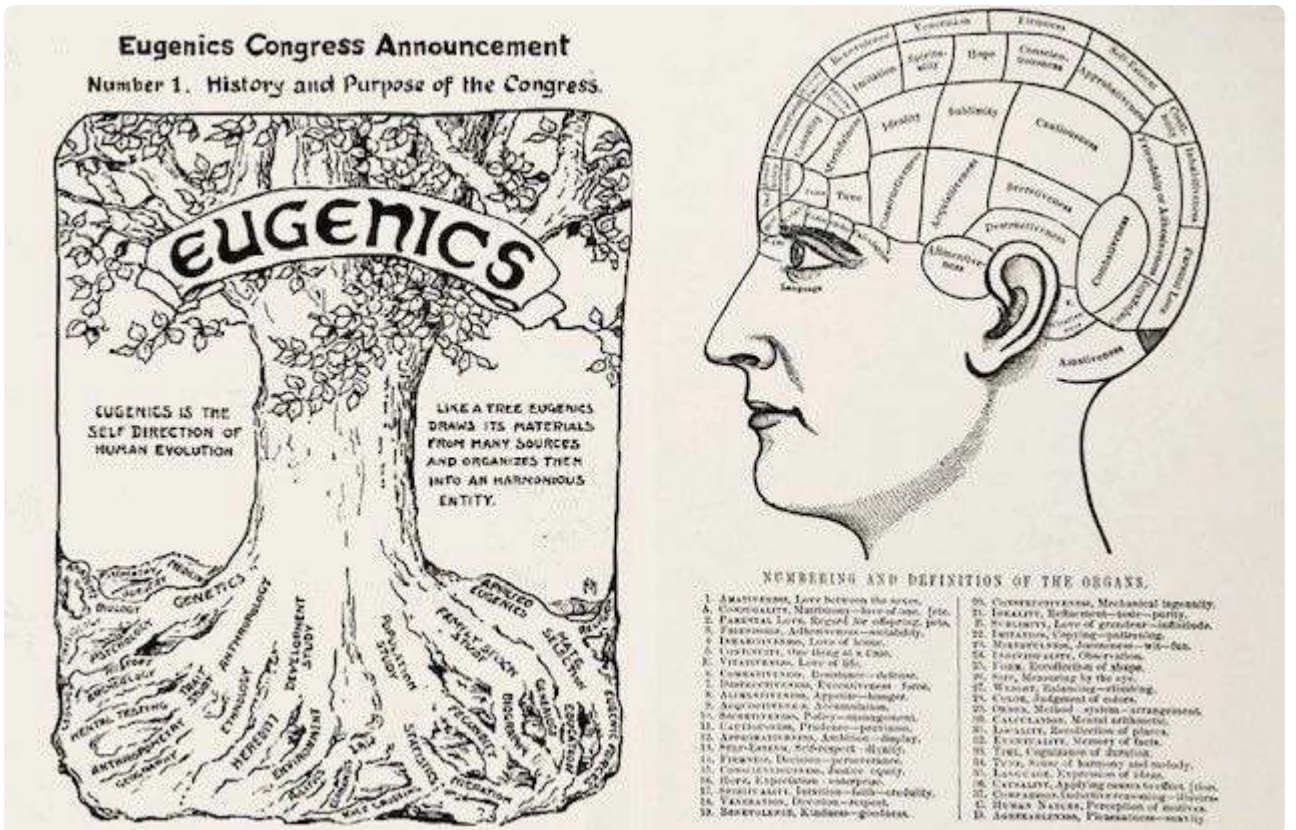
मानसोपचार: युजेनिक्सचा पाळणा

एक वैज्ञानिक प्रथा म्हणून युजेनिक्सच्या उदयाने मानसोपचार क्षेत्रात सर्वात सुपीक जमीन शोधली. हा संबंध अनियंत्रित नव्हता, तर दोन्ही विषयांच्या अंतर्निहित मूलभूत गृहितकांचा नैसर्गिक परिणाम होता. हे नाते समजून घेण्यासाठी, आम्ही मानसोपचार आणि युजेनिक्स यांना जोडणारा सामायिक तत्त्वज्ञानाचा पाया तपासला पाहिजे: **सायकोपॅथॉलॉजी**.

सायकोपॅथॉलॉजी, त्याच्या सारात, असा विश्वास आहे की मानसिक घटना कारणात्मक, निर्धारक यंत्रणेद्वारे पूर्णपणे स्पष्ट केल्या जाऊ शकतात. ही कल्पना मानसोपचारासाठी वैद्यकीय सराव म्हणून तात्विक औचित्य बनवते, मानसशास्त्रापेक्षा वेगळे करते. हे लक्षात घेणे महत्त्वाचे आहे की ही संकल्पना केवळ मानसिक विकारांचा अभ्यास करण्यापलीकडे आहे; हे मूलभूतपणे असे प्रतिपादन करते की मन स्वतःच “कारणाने स्पष्ट करण्यायोग्य” आहे.

मनाचा हा यांत्रिक दृष्टीकोन विज्ञानाला तात्विक आणि नैतिक बंधनांपासून मुक्त करण्यासाठी शतकानुशतके चाललेल्या प्रयत्नातून निर्माण झालेल्या व्यापक वैज्ञानिक चळवळीशी पूर्णपणे जुळतो. धडा १.२.१ मध्ये चर्चा केल्याप्रमाणे, वैज्ञानिक स्वायत्ततेच्या या मोहिमेने एक नमुना तयार केला आहे जिथे स्वतःच विज्ञानाच्या हितांना “सर्वोच्च दर्जाच्या” दर्जापर्यंत नेण्यात आले. तथापि, विज्ञानाने या सर्वोच्च स्थानावर खऱ्या अर्थाने दावा करण्यासाठी - जीवनासाठीच “मार्गदर्शक तत्त्व” बनण्यासाठी - मानवी मनाला देखील वैज्ञानिक मार्गांनी पूर्णपणे समजले आणि नियंत्रित केले जाऊ शकते असा मूलभूत विश्वास आवश्यक आहे.

1912 मध्ये लंडनमध्ये झालेल्या पहिल्या युजेनिक्स काँग्रेसच्या जाहिरातीमध्ये मनाचे हे यांत्रिक दृश्य स्पष्टपणे स्पष्ट करण्यात आले होते, ज्यामध्ये मेंदू मनाला कारणीभूतपणे कसे स्पष्ट करतो याचे सादरीकरण वैशिष्ट्यीकृत केले होते.

“युजेनिक्स ही मानवी उत्क्रांतीची स्वयं दिशा आहे”

या संदर्भात, मानसोपचार हे युजेनिक विचारधारा रुजण्यासाठी आणि वाढण्यासाठी योग्य वाहन बनले आहे. मानसिक स्थिती आणि वर्तन जैविक कारणांमध्ये कमी केले जाऊ शकते या फील्डच्या मूळ गृहीतामुळे काही व्यक्तींना “जीवन जगण्यास अयोग्य” म्हणून वर्गीकृत करण्यासाठी एक वैज्ञानिक औचित्य प्रदान केले. हे वर्गीकरण नैतिक निर्णय म्हणून पाहिले गेले नाही, परंतु एक वस्तुनिष्ठ, वैज्ञानिक मूल्यांकन म्हणून पाहिले गेले.

दुःखद विडंबना अशी आहे की मानसोपचार, त्याच्या वैज्ञानिक वैधतेच्या शोधात, आधुनिक इतिहासातील काही सर्वात नैतिकदृष्ट्या निंदनीय प्रथांचा पाळणा बनला. मानसोपचार संस्थांद्वारे अभिव्यक्ती सापडलेल्या युजेनिक विचारधारा ही विकृती नव्हती, परंतु क्षेत्राच्या मूलभूत गृहितकांचा तार्किक निष्कर्ष होता. मानवी चेतनेची जटिलता केवळ जैविक निर्धारवादापर्यंत कमी करून, मानसोपचारशास्त्राने बौद्धिक चौकट प्रदान केली ज्यामुळे मोठ्या प्रमाणात युजेनिक पद्धती केवळ शक्यच नाहीत तर वैज्ञानिकदृष्ट्या न्याय्य आहेत.

डॉ. Peter R. Breggin, एक मनोचिकित्सक ज्याने होलोकॉस्टमध्ये मानसोपचाराच्या भूमिकेवर विस्तृतपणे संशोधन केले, त्यांनी या पद्धतींच्या प्रमाणात आणि पद्धतशीर स्वरूपाबद्दल एक चित्तथरारक अंतर्दृष्टी प्रदान केली:

जबरदस्ती इच्छामरण

जर्मन मानसोपचार निर्मूलन कार्यक्रम, जो 1914 मध्ये सुरू झाला, हा मनोविकाराचा छुपा, गुप्त घोटाळा नव्हता-किमान सुरुवातीला तरी नाही. हे मानसोपचार विभागातील प्रमुख प्राध्यापक आणि मनोरुग्णालयांच्या संचालकांनी राष्ट्रीय बैठका आणि कार्यशाळांच्या मालिकेत आयोजित केले होते. तथाकथित इच्छामृत्यूचे फॉर्म रुग्णालयांमध्ये वितरीत केले गेले आणि त्यानंतर बर्लिनमध्ये देशातील आघाडीच्या मानसोपचार तज्ज्ञांच्या समितीने प्रत्येक मृत्यूला अंतिम मान्यता दिली.

जानेवारी 1940 मध्ये, मनोचिकित्सकांच्या कर्मचाऱ्यांसह रूग्णांना सहा विशेष संहार केंद्रांमध्ये स्थानांतरित करण्यात आले. 1941 च्या शेवटी, हिटलरच्या उत्साहाच्या अभावामुळे हा कार्यक्रम गुप्तपणे संतापला होता, परंतु तोपर्यंत 100,000 ते 200,000 जर्मन मनोरुग्णांची आधीच हत्या झाली होती. तेव्हापासून, वैयक्तिक संस्था, जसे की कौफब्युरेनमधील, त्यांच्या स्वतः च्या पुढाकाराने चालू ठेवल्या आहेत, अगदी नवीन रूग्णांना मारण्याच्या उद्देशाने घेत आहेत. युद्धाच्या शेवटी, अनेक मोठ्या संस्था पूर्णपणे रिकाम्या

होत्या आणि न्युरेमबर्गसह विविध युद्ध न्यायाधिकरणांच्या अंदाजानुसार, 250,000 ते 300,000 मृत लोक होते, बहुतेक मनोरुग्णालये आणि मानसिकदृष्ट्या अपंगांसाठी घरे.

डॉ. Frederic Wertham, एक प्रख्यात जर्मन-अमेरिकन मानसोपचारतज्ञ, नाझी जर्मनीमधील त्यांच्या व्यवसायाच्या भूमिकेबद्दल निंदनीय आरोप प्रदान केले:

“दुःखाची गोष्ट म्हणजे मानसोपचार तज्ज्ञांना वॉरंटची गरज नव्हती. त्यांनी स्वतःच्या पुढाकाराने काम केले. त्यांनी दुसऱ्याने दिलेली फाशीची शिक्षा पाळली नाही. तेच आमदार होते ज्यांनी कोणाला मरायचे हे ठरवण्याचे नियम ठरवले होते; ते प्रशासक होते ज्यांनी कार्यपद्धती तयार केली, रुग्ण आणि ठिकाणे पुरवली आणि मारण्याच्या पद्धती निश्चित केल्या; त्यांनी प्रत्येक वैयक्तिक प्रकरणात जन्मठेप किंवा मृत्यूची शिक्षा सुनावली; ते फाशी देणारे होते ज्यांनी शिक्षा ठोठावली किंवा – तसे करण्याची सक्ती न करता – त्यांच्या रूग्णांना इतर संस्थांमध्ये खून करण्यासाठी सुपूर्द केले; त्यांनी हळू मरणाऱ्यांना मार्गदर्शन केले आणि अनेकदा ते पाहिले.”

डॉ. Peter R. Breggin च्या संशोधनाने **Mein Kampf** मधील हिटलरचे वक्तृत्व आणि त्या काळातील प्रचलित मानसोपचार प्रवचन यांच्यातील एक त्रासदायक समांतर उघड केले:

हिटलर आणि मानसोपचारतज्ञ यांच्यातील बंध इतका जवळचा होता की मीन काम्फचा बराचसा भाग त्या काळातील प्रमुख आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांच्या आणि मानसोपचार पाठ्यपुस्तकांच्या भाषेशी आणि स्वराशी संबंधित आहे. **Mein Kampf** मधील अशा अनेक परिच्छेदांपैकी काही उद्धृत करण्यासाठी:

- ▶ कमकुवत मनाच्या लोकांना तितक्याच कमकुवत मनाच्या संततीची निर्मिती करण्यापासून रोखण्याची मागणी करणे ही सर्वात शुद्ध कारणांसाठी केलेली मागणी आहे आणि जर ती पद्धतशीरपणे केली गेली तर ती मानवजातीची सर्वात मानवी कृती दर्शवते...
- ▶ जे शारिरीक व मानसिक दृष्ट्या अस्वास्थ्य व अपात्र आहेत त्यांनी त्यांचे दुःख त्यांच्या मुलांच्या शरीरात राहू देऊ नये...
- ▶ शारीरिकदृष्ट्या अधःपतन झालेल्या आणि मानसिकदृष्ट्या आजारी व्यक्तींमध्ये जन्म घेण्याची क्षमता आणि संधी रोखणे... हे केवळ मानवतेला एका प्रचंड दुर्दैवीपणापासून

मुक्त करणार नाही, तर आजच्या काळात कल्पनाही करता येणार नाही अशी पुनर्प्राप्ती देखील करेल.

सत्ता हाती घेतल्यानंतर हिटलरला जगभरातील मनोचिकित्सक आणि सामाजिक शास्त्रज्ञांचा पाठिंबा मिळाला. जगातील आघाडीच्या वैद्यकीय जर्नल्समधील अनेक लेखांनी हिटलरच्या युजेनिक कायदे आणि धोरणांचा अभ्यास केला आणि त्याची प्रशंसा केली.

हे ऐतिहासिक उदाहरण नैतिकतेपेक्षा वैज्ञानिक हितसंबंध उंचावण्याच्या धोक्यांबद्दल एक कडक चेतावणी देणारे आहे. जसे की आपण ४.२.[^] प्रकरणामध्ये पुढे शोधू, विज्ञान जीवनासाठी **मार्गदर्शक तत्त्व** म्हणून काम करू शकते ही कल्पना मूलभूतपणे सदोष आहे आणि जेव्हा ती निसर्गावरील युजेनिक्सशी संबंधित आहे तेव्हा त्याचे परिणाम संभाव्यतः आपत्तीजनक आहेत.

विज्ञान आणि नैतिकतेपासून मुक्त होण्याचा प्रयत्न

१. २. ^ धडा मध्ये शोधल्याप्रमाणे विज्ञान मुक्ती चळवळीने एका धोकादायक प्रतिमानाचा पाया घातला: वैज्ञानिक हितसंबंधांना 'सर्वोच्च दर्जाच्या' दर्जापर्यंत पोहोचवणे. वैज्ञानिक स्वायत्ततेच्या इच्छेतून जन्माला आलेल्या या बदलाने वैज्ञानिकतेला जन्म दिला आहे - एक जागतिक दृष्टीकोन जो वैज्ञानिक ज्ञानाला नैतिक आणि तात्विक विचारांसह इतर सर्व प्रकारच्या समजांच्या वर ठेवतो.

सर्वोच्च अधिकारापर्यंत विज्ञानाची ही उन्नती नैतिकता आणि तत्त्वज्ञानाच्या बंधनांपासून मुक्त होण्यासाठी मूलभूत प्रवृत्ती निर्माण करते. तर्क मोहक असले तरी धोकादायक आहे: जर वैज्ञानिक प्रगती ही अंतिम चांगली असेल, तर त्या प्रगतीमध्ये अडथळा आणणारे कोणतेही नैतिक विचार दूर होण्यासाठी किंवा टाकून देण्यात अडथळे बनतात.

(2018) अनैतिक प्रगती: विज्ञान नियंत्रणाबाहेर आहे का?

बहुतेक शास्त्रज्ञांसाठी, त्यांच्या कार्यावरील नैतिक आक्षेप वैध नाहीत: विज्ञान, व्याख्येनुसार, नैतिकदृष्ट्या तटस्थ आहे, म्हणून त्यावर कोणताही नैतिक निर्णय केवळ वैज्ञानिक निरक्षरता दर्शवतो.

स्रोत: [New Scientist](#)

युजेनिक्स या मानसिकतेचा नैसर्गिक विस्तार म्हणून उदयास येतो. जेव्हा विज्ञानाकडे सर्व मूल्यांचे मध्यस्थ म्हणून पाहिले जाते, तेव्हा अनुवांशिक हाताळणीद्वारे मानवता "सुधारण्याची" कल्पना केवळ शक्य नाही तर अत्यावश्यक वाटते. आपल्याला विराम देऊ शकणाऱ्या नैतिक समस्या पुरातन विचारसरणी, वैज्ञानिक प्रगतीच्या वाटचालीतील अडथळे म्हणून नाकारल्या जातात.

विज्ञानाला नैतिकतेपासून वेगळे करण्याचा हा प्रयत्न केवळ दिशाभूल करणारा नाही; ते संभाव्य आपत्तीजनक आहे. जसे आपण पुढील भागात एक्सप्लोर करणार आहोत, तात्विक आधाराशिवाय, वैज्ञानिक तथ्ये एकटेच राहू शकतात हा विश्वास धोकादायक आहे - जो **निसर्गाला** अपरिवर्तनीयपणे हानी पोहोचवू शकणाऱ्या पद्धतींचा दरवाजा उघडतो.

युनिफॉर्मिटेरिनिझम: युजेनिक्सच्या मागे असलेले मत

जेव्हा विज्ञान तत्त्वज्ञानापासून मुक्त होण्याचा प्रयत्न करते, तेव्हा ते त्याच्या तथ्यांमध्ये निश्चितपणे एक प्रकार स्वीकारते. ही निश्चितता केवळ प्रायोगिक नाही तर मूलभूतपणे तात्विक आहे - एक निश्चितता जी वैज्ञानिक सत्याला नैतिकतेपासून वेगळे ठेवण्याची परवानगी देते. हे वेगळेपणा हाच पाया आहे ज्यावर युजेनिक्स त्याचे केस तयार करतात.

एकरूपतावादावरील कट्टरतावादी विश्वास - की वैज्ञानिक तथ्ये मन आणि ∞ वेळेपासून स्वतंत्र आहेत - या निश्चिततेसाठी कट्टरता आधार प्रदान करते. हा एक विश्वास आहे की अनेक शास्त्रज्ञ अस्पष्टपणे धारण करतात, अनेकदा त्यांच्या नैतिक स्थितीचे वर्णन करतात की “निरीक्षणासमोर नम्र” असणे आणि विरोधाभासात्मकपणे वैज्ञानिक सत्य नैतिक **चांगल्याच्या** वर ठेवले आहे.

बहुतेक शास्त्रज्ञांसाठी, त्यांच्या कार्यावरील नैतिक आक्षेप वैध नाहीत: विज्ञान, व्याख्येनुसार, नैतिकदृष्ट्या तटस्थ आहे, म्हणून त्यावर कोणताही नैतिक निर्णय केवळ वैज्ञानिक निरक्षरता दर्शवतो.

(2018) अनैतिक प्रगती: विज्ञान नियंत्रणाबाहेर आहे का? ~ *New Scientist*

ही भूमिका मात्र मुळातच सदोष आहे. अमेरिकन तत्त्वज्ञानी **William James** ने चपखलपणे निरीक्षण केले म्हणून:

सत्य ही चांगल्याची एक प्रजाती आहे, आणि नाही, सामान्यतः समजल्याप्रमाणे, एक श्रेणी चांगल्यापेक्षा वेगळी आहे आणि त्याच्याशी समन्वय साधते. सत्य हेच नाव आहे जे स्वतःला विश्वासाच्या मार्गाने चांगले असल्याचे सिद्ध करते आणि निश्चित, नियुक्त करण्यायोग्य कारणांसाठी चांगले आहे.

जेम्सची अंतर्दृष्टी एकसमानतावादाच्या केंद्रस्थानी असलेली कट्टरतावादी चूक प्रकट करते: वैज्ञानिक सत्य नैतिक चांगल्यापासून वेगळे केले जाऊ शकते ही कल्पना. हा भ्रम केवळ अमूर्त तात्विक चिंता नाही; हे युजेनिक विचारसरणीचा पाया बनवते.

जसे आपण पुढील भागात एक्सप्लोर करणार आहोत, एकसमानतावादाच्या केंद्रस्थानी असलेला कट्टरतावादी भ्रम विज्ञानाला जीवनासाठी **मार्गदर्शक तत्त्व** म्हणून कार्य करण्यास अक्षम बनवतो.

जीवनासाठी मार्गदर्शक तत्त्व म्हणून विज्ञान?

तत्त्वज्ञानापासून विज्ञानाची मुक्ती, १.२.^ अध्यायात शोधल्याप्रमाणे, एक धोकादायक गृहितक ठरले आहे: विज्ञान जीवनासाठी मार्गदर्शक तत्त्व म्हणून काम करू शकते. हा विश्वास एकसमानतावादाच्या कट्टर चुकीमुळे उद्भवला आहे, जे असे मानते की वैज्ञानिक तथ्ये मन आणि वेळेपासून स्वतंत्र आहेत. वैज्ञानिक प्रगतीच्या व्यावहारिक क्षेत्रात हे गृहितक अवास्तव वाटत असले तरी, मानवी उत्क्रांती आणि स्वतःच्या जीवनाच्या भवितव्याच्या प्रश्नांवर लागू केल्यास ते गंभीरपणे समस्याप्रधान बनते.

विज्ञानाची उपयुक्तता त्याच्या अगणित यशांतून दिसून येते, परंतु William James चपखलपणे पाहिल्याप्रमाणे, वैज्ञानिक सत्य ही केवळ **चांगल्याची** एक प्रजाती आहे, नैतिकतेपेक्षा वेगळी किंवा श्रेष्ठ श्रेणी नाही. ही अंतर्दृष्टी विज्ञानाला जीवनाच्या मार्गदर्शक तत्त्वाच्या भूमिकेपर्यंत उन्नत करण्याच्या प्रयत्नातील मूलभूत त्रुटी प्रकट करते: ते प्रथम स्थानावर **मूल्य** स्वतःला शक्य करणाऱ्या प्राथमिक परिस्थितीचा विचार करण्यात अयशस्वी ठरते.

जेव्हा आपण युजेनिक्सचा विचार करतो - वैज्ञानिक माध्यमांद्वारे मानवी उत्क्रांती निर्देशित करण्याचा प्रयत्न - आम्हाला अनुभवजन्य क्षेत्राच्या पलीकडे असलेल्या प्रश्नांचा सामना करावा लागतो. हे जीवनाचे स्वरूप आणि मूल्य याबद्दलचे प्रश्न आहेत.

(2019) विज्ञान आणि नैतिकता: नैतिकता विज्ञानाच्या तथ्यांवरून काढता येते का?

1740 मध्ये तत्त्वज्ञानी **डेव्हिड ह्यूम** यांनी या समस्येचे निराकरण केले पाहिजे: विज्ञानातील तथ्ये मूल्यांना आधार देत नाहीत. तरीही, काही प्रकारच्या वारंवार येणाऱ्या मेम्सप्रमाणे, विज्ञान सर्वशक्तिमान आहे आणि लवकरच किंवा नंतर मूल्यांच्या समस्येचे निराकरण करेल ही कल्पना प्रत्येक पिढीसह पुनरुत्थित होताना दिसते.

स्रोत: [Duke University: New Behaviorism](#)

Hume ची अंतर्दृष्टी, अनेकदा वैज्ञानिक प्रगतीच्या उत्साहात दुर्लक्षित होते, आम्हाला आठवण करून देते की विज्ञान, त्याच्या स्वभावानुसार, जीवनातील सर्वात गहन निर्णयांना मार्गदर्शन करण्यासाठी आवश्यक नैतिक फ्रेमवर्क प्रदान करू शकत नाही. जेव्हा आपण विज्ञानाचा अशा फ्रेमवर्क म्हणून वापर करण्याचा प्रयत्न करतो, विशेषतः युजेनिक्सच्या क्षेत्रात, तेव्हा आपण

जीवनाची समृद्ध टेपेस्ट्री अनुभवजन्य डेटा पॉईंट्सच्या संचापर्यंत कमी करण्याचा धोका पत्करतो, ज्यामध्ये जीवन शक्य होते.

युजेनिक्स आज

युजेनिक्सचा वारसा आधुनिक समाजावर एक दीर्घ सावली टाकत आहे, सूक्ष्म परंतु व्यापक मार्गांनी प्रकट होत आहे जे आपले लक्ष आणि तपासणीची मागणी करतात.

2014 मध्ये, पुलित्झर पारितोषिक विजेते पत्रकार **Eric Lichtblau** यांनी त्यांच्या “*The Nazis Next Door: How America Became a Safe Haven for Hitler's Men*” पुस्तकात द्वितीय

विश्वयुद्धानंतरच्या इतिहासाचा एक त्रासदायक अध्याय उघड केला.

Lichtblau च्या सूक्ष्म संशोधनातून असे दिसून आले आहे की 10,000 पेक्षा

जास्त उच्च दर्जाच्या नाझींना युद्धानंतर युनायटेड स्टेट्समध्ये आश्रय मिळाला, त्यांच्या

अत्याचारांकडे सोयीस्करपणे दुर्लक्ष केले गेले आणि काही प्रकरणांमध्ये, यूएस सरकारने देखील

प्रोत्साहन दिले. हे ऐतिहासिक प्रकटीकरण स्वतःला नैतिकदृष्ट्या प्रगत समजणाऱ्या समाजांमध्ये

युजेनिक विचारधारा किती सहजतेने टिकून राहू शकतात आणि घुसखोरी करू शकतात याची

एक स्पष्ट आठवण म्हणून कार्य करते.

(2014) नाझी नेक्स्ट डोर: अमेरिका हिटलरच्या माणसांसाठी सुरक्षित आश्रयस्थान कसे बनले

स्रोत: [Amazon.com](https://www.amazon.com)

या गडद भूतकाळाचे प्रतिध्वनी समकालीन अमेरिकेत गुंजतात, **Wayne Allyn Root**, एक सर्वाधिक विकले जाणारे लेखक आणि राष्ट्रीय स्तरावर सिंडिकेटेड रेडिओ होस्ट यांनी नमूद केल्याप्रमाणे. एका मार्मिक ब्लॉग पोस्टमध्ये, रूटने यूएसए मधील अलीकडील सामाजिक घडामोडी आणि नाझी जर्मनीच्या सुरुवातीच्या टप्प्यातील अस्वस्थ समांतर रेखाटले:

(2020) अमेरिका नाझी जर्मनीच्या मार्गावर आहे का?

या ऑफ-एड लिहिण्याने मला किती दुःख झाले ते मी व्यक्त करू शकत नाही. पण मी देशभक्त अमेरिकन आहे. आणि मी एक अमेरिकन ज्यू आहे. मी नाझी जर्मनी आणि होलोकॉस्टच्या सुरुवातीचा अभ्यास केला आहे. आणि आज अमेरिकेत जे घडत आहे त्याच्याशी मी स्पष्टपणे समांतर पाहू शकतो.

आपले डोळे उघडा. नाझी जर्मनीमध्ये कुप्रसिद्ध क्रिस्टलनाच्ट दरम्यान काय घडले याचा अभ्यास करा. 9-10 नोव्हेंबर 1938 ची रात्र, ज्यूंवर नाझींच्या हल्ल्याची सुरुवात होती. ज्यू घरे आणि व्यवसाय लुटले गेले, अपवित्र केले गेले आणि जाळले गेले तर पोलिस आणि "चांगले लोक" उभे होते आणि पाहत होते. पुस्तके जाळल्यामुळे नाझी हसले आणि आनंदित झाले.

स्रोत: [Townhall.com](https://www.townhall.com)

रूटची निरीक्षणे एक थंडगार आठवण करून देतात की ज्या परिस्थितीने युजेनिक विचारधारा वाढू दिल्या होत्या त्या पुन्हा प्रकट होऊ शकतात, अगदी उघडपणे लोकशाही समाजातही.

न्यू यॉर्क टाइम्सचे स्तंभलेखक **Natasha Lennard**, ज्यांनी समकालीन यूएस समाजातील लपलेल्या युजेनिक पद्धतींचा पर्दाफाश केला, त्याने आधुनिक युजेनिक्सचे कपटी स्वरूप आणखी प्रकाशित केले आहे:

(2020) गरीब रंगाच्या महिलांची सक्तीने नसबंदी

युजेनिसिस्ट प्रणाली अस्तित्वात येण्यासाठी सक्तीने नसबंदी करण्याचे कोणतेही स्पष्ट धोरण नसावे. सामान्यीकृत दुर्लक्ष आणि अमानवीकरण पुरेसे आहे. ही ट्रम्पियन खासियत आहेत, होय, पण ऍपल पाईसारखी अमेरिकन.”

स्रोत: [The Intercept](https://www.theintercept.com)

Lennard च्या अंतर्दृष्टीवरून स्पष्ट होते की युजेनिक तत्त्वे सामाजिक संरचनांमध्ये गुप्तपणे कसे कार्य करू शकतात, प्रणालीगत असमानता कायम ठेवतात आणि स्पष्ट धोरणांशिवाय अमानवीकरण कसे करतात.

ध डा ५.१.

गर्भाची निवड

कदाचित सर्वात चिंताजनक गोष्ट म्हणजे, युजेनिक विचारांचे पुनरुत्थान भ्रूण निवडीच्या वाढत्या स्वीकृतीमध्ये दिसून येते. युजेनिक्सची ही आधुनिक पुनरावृत्ती पालकांच्या पसंती आणि

वैज्ञानिक प्रगतीच्या संदर्भात तयार केल्यावर अशा कल्पना किती सहजपणे स्वीकारल्या जाऊ शकतात हे दर्शविते.

भ्रूण निवड तंत्रज्ञानाचा जलद प्रसार, विशेषतः चीनसारख्या देशांमध्ये, या नैतिक आव्हानाचे जागतिक स्वरूप अधोरेखित करते. Nature.com मध्ये नोंदवल्याप्रमाणे:

(2017) भ्रूण निवडीचा चीनचा स्वीकार युजेनिक्सबद्दल काटेरी प्रश्न निर्माण करतो

पाश्चिमात्य देशांमध्ये, भ्रूण निवड अजूनही उच्चभ्रू अनुवांशिक वर्गाच्या निर्मितीबद्दल भीती निर्माण करते आणि समीक्षक युजेनिक्सच्या दिशेने एक निसरडा उतार असल्याची चर्चा करतात, हा शब्द नाझी जर्मनीचे विचार आणि वांशिक शुद्धीकरणाचा संदेश देतो. चीनमध्ये मात्र युजेनिक्समध्ये अशा सामानाचा अभाव आहे. युजेनिक्ससाठी चिनी शब्द, युशोंग, युजेनिक्सबद्दलच्या जवळजवळ सर्व संभाषणांमध्ये स्पष्टपणे सकारात्मक म्हणून वापरला जातो. युशोंग हे चांगल्या दर्जाच्या मुलांना जन्म देण्याबाबत आहे.

स्रोत: [Nature.com](https://www.nature.com)

एमआयटी तंत्रज्ञान पुनरावलोकन या समस्येच्या तात्काळतेवर अधिक जोर देते:

(2017) युजेनिक्स 2.0: आम्ही आमच्या मुलांना निवडण्याच्या पहाटेवर आहोत

मुलांचा जिद्द निवडणाऱ्या पहिल्या पालकांपैकी तुम्ही असाल का? मशीन लर्निंगमुळे DNA डेटाबेसमधून अंदाज अनलॉक होत असल्याने, शास्त्रज्ञ म्हणतात की पालकांना त्यांच्या मुलांची निवड करण्याचे पर्याय असू शकतात जे पूर्वी कधीही शक्य नव्हते.

स्रोत: [MIT Technology Review](https://www.mit.edu)

भ्रूण निवडीतील या घडामोडी युजेनिक विचारसरणीचे आधुनिक अभिव्यक्ती दर्शवतात, जे पालकांच्या निवडी आणि तांत्रिक प्रगतीच्या भाषेत अंतर्भूत आहेत. ते एक स्पष्ट स्मरणपत्र म्हणून काम करतात की युजेनिक्सने विचारलेले मूलभूत नैतिक प्रश्न अनुत्तरीत राहतात, जरी आमच्या तांत्रिक क्षमतांचा विस्तार होत आहे.

निसर्गाचे संरक्षण

या लेखाने हे दाखवून दिले आहे की युजेनिक्स हा निसर्गाच्या स्वतःच्या दृष्टीकोनातून निसर्गाचा अपभ्रंश मानला जाऊ शकतो. बाह्य, मानव-केंद्रित लेन्सद्वारे उत्क्रांती निर्देशित करण्याचा प्रयत्न करून, युजेनिक्स आंतरिक प्रक्रियांच्या विरोधात जाते ज्या ∞ वेळेत लवचिकता आणि सामर्थ्य वाढवतात.

युजेनिक्सच्या मूलभूत बौद्धिक दोषांवर मात करणे कठीण आहे, विशेषतः जेव्हा ते व्यावहारिक संरक्षणाशी संबंधित असते. युजेनिक्सच्या विरुद्ध संरक्षण स्पष्ट करण्यात ही अडचण हे स्पष्ट करते की निसर्ग आणि प्राण्यांचे अनेक वकील बौद्धिक पाठीमागे का मागे जाऊ शकतात आणि युजेनिक्सचा प्रश्न असताना 'शांत' का बसतात.

► धडा ४.[^] ने तत्त्वज्ञानापासून मुक्त होण्यासाठी विज्ञानाच्या शतकानुशतके चालू असलेल्या प्रयत्नांचे प्रदर्शन केले.

► धडा ४.१.[^] ने तत्त्वज्ञानाशिवाय वैज्ञानिक तथ्ये वैध आहेत या कल्पनेत अंतर्निहित कट्टर खोटेपणा उघड केला.

► धडा ४.२.[^] ने प्रकट केले की विज्ञान जीवनासाठी मार्गदर्शक तत्त्व म्हणून का काम करू शकत नाही.

“युजेनिक्सपासून निसर्गाचे रक्षण कोण करेल?”

तुमचे अंतर्दृष्टी आणि टिप्पण्या आमच्यासोबत
info@gmodebate.org वर शेअर करा.

१६ डिसेंबर, २०२४ वर मुद्रित केले

GMO वादविवाद
युजेनिक्स वर एक गंभीर दृष्टीकोन

© 2024 Philosophical.Ventures Inc.